

**Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci**

Təsdiq edirəm:

Tədris işləri üzrə direktor müavini:

_____ İ. Əyyubova

"__" "fevral" 2020-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: Kitabxana informasiya təminatı

Şöbə: Pedaqoji

Fənn Birləşmə Komissiyası: İqtisadiyyat və idarəetmə

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Sənədlərin bibliografik təsviri və təsnifləşdirilməsi (Proqram: Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 08.11.2017 ci il tarixli 386 saylı və 10.03.2010 cu il tarixli 286 saylı əmrləri ilə fənn proqramı kimi təsdiq edilmişdir.)

Kurs: III Ç

Kodu: İPF-B04

Tədris ili: V semestr (2019-2020 tədris ili) Semestr: Yaz

Tədris yükü: cəmi: 60 s., Auditoriya saatı - (30 saat mühazirə, 30 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

Auditoriya N: 5

Saat: 08³⁰-13⁴⁵

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Validə Məmmədova

Məsləhət günləri və saati:

E-mail ünvanı: qala 58@hotmail.com

FBK-nın ünvanı: Lənkəran ş., Axundov 31

III. Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaitivə metodik vəsaitlər:

Əsas

1. Mustafayeva S.M.Bibliografik təsvirin tərtibi qaydaları: Dərs vəsaiti.-B.: BDU nəşri, 2007.- 136 s.
2. Sənədlərin bibliografik təsvir qaydaları haqqında (7.1- 2003 Dövlət Standartı əsasında):- Metodiki vəsait.- Bakı,2011.-46 s.
3. Kitabxanaşünaslıq (Kitabxana kataloqları):Dərs vəsaiti.- B.:BDU nəşri, 1996.- 2010 s.
4. Kitabxana kataloqları.- B.: Maarif, 1974.-340 s.
5. İkirəqəmli müəllif işarəsi cədvəlləri.-B.,2006.- 36 s
6. Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya: elmi-nəzəri, metodiki və təcrübi jurnal.-

- 2011.- N 2.-S.14-21.
7. Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya: elmi-nəzəri, metodiki və təcrübi jurnal.-
2010.- N 2.-S.82-94.
 8. Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya: elmi-nəzəri, metodiki və təcrübi jurnal.-
2008.- N 2.-S.93-132.
 9. Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya: elmi-nəzəri, metodiki və təcrübi jurnal.-
2007.- N 2.-S.29-36.
 10. Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya: elmi-nəzəri, metodiki və təcrübi jurnal.-
2007.- N 1.-S.24-46.s
 11. Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya: elmi-nəzəri, metodiki və təcrübi jurnal.-
2006.- N 1.-S.55-64.
 12. Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya: elmi-nəzəri, metodiki və təcrübi jurnal.-
2004.- N 1.-S.76-82.
 13. İsmayılov X., Mustafayeva S. Sənədlərin bibliografik təsviri: Dərslik. –
B.: Mütərcim, 2017.-204s
 14. İsmayılov X., Mustafayeva S. Sənədlərin bibliografik təsnifləşdirilməsi: Dərslik. –
BUN, 2018.-236s
 15. Kitabxana işçisinin məlumat kitabı.- B., 1986.-286 s.
 16. İnternet resursları.

IV. Fənnin təsviri:

“Sənədlərin bibliografik təsviri və təsnifləşdirilməsi” fənni ümumi, elmi və xüsusi kitabxanaların ənənəvi kataloq və kartoteka sistemlərini həyata keçirməyə qadir olan, kitabxana işini cəmiyyət üzvlərinin təhsil və tərbiyəsinə, mədəni, intellektual və peşə səviyyəsinin yüksəldilməsinə yönəldə bilən, kitabxana işinin perspektiv inkişafını görən, geniş profilli kitabxanaşünas-bibliografların əsaslı peşə hazırlığını təmin edən mühüm ixtisas fənnidir.

V. Fənnin məqsədi:

“Sənədlərin bibliografik təsviri və təsnifləşdirilməsi” fənninin məqsədi kitabxana fondlarının tərkibinin və quruluşunun, kitabxana fondunun komplektləşdirilməsinin, kitabxanaların kitabla təchizatı mənbələrinin, kitabxana fondlarının komplektləşdirilməsinin növlərinin, kataloqlaşdırma işinin əsaslarının, kataloqların növləri və formalarının, kitabxana fondunun uçotunun aparılmasının, kitabxana–bibliografiya təsnifat cədvəllərinin öyrənilməsinə geniş yer verilmişdir.

VI. Davamiyyətə verilən tələblər:

Dərsdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10 baldır. Balın miqdarı əsasən: tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir; semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%-ə 1 bal çıxılır; Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (25%-dən çox) olduğu halda tələbə

həmin fənnən imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır və sonradan onun haqqında müvafiq qərar qəbul edilir.

VII.Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 10 bal sərbəst işlərin tərtib olunmasına görə, 10 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 20 bal kollektivlərə görə, 10 bal dərslərə davamiyyətinə görə.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

-3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

-1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91-100 bal- əla (A)

81-90 bal-çox yaxşı (B)

71-80 bal- yaxşı (C)

61-70 bal- kafi (D)

51-60 bal –qənaətbəxş (E)

51-baldan aşağı- qeyri-kafi (F)

Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Kollecın daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülcək

VIII. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 30 saat, seminar 30 saat Cəmi: 60 saat

N	Keçirilən mühazirə, seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Saat		Tarix
		3		
1	2	3		4
	Mühazirə mövzuları	Müh	sem	
1.	Mövzu № 1. Sistemləşdirmə anlayışı, elmlər təsnifatının yaranması və inkişafı Plan: 1.Elmlər təsnifatının yaranması və inkişafı 2.Rusiyada elmlər təsnifatının inkişafı Mənbə: [3, 4, 14,15]	2	2	
2.	Mövzu №2. Xarici ölkələrdə sənədlərin təsnifləşdirilməsi nəzəriyyəsi Plan: 1. XVI-XIX əsrlərdə xarici ölkələrdə kitabların sistemləşdirilməsi 2. ABŞ-ın Konqres kitabxanasının təsnifatı 3 Çoxaspektli təsnifat sistemləri Mənbə: [3,4 14, 15]	2	2	

3.	Mövzu №3. Onluq təsnifatın yaranması və tətbiqi Plan: 1. Melvil Düininin Onluq Təsnifat 2. Universal Onluq Təsnifat (UOT) Mənbə: [3,4 14, 15]			
4.	Mövzu№ 4.Rusiyada sənədlərin təsnifləşdirilməsi nəzəriyyəsi Plan: 1. XV-XIX əsrlərdə Rusiyada kitabxana təsnifatı 2.Kitabxana Bibliografiya Təsnifatı (KBT) Mənbə: [3, 4, 14 ,16]	2		2
5.	Mövzu № 5. KBT üzrə təbiət elmlərinə dair ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi Plan: 1. Vahid təsnifat cədvəlində təbiətşünaslıq elmlərinin yerləşdiyi şöbələr 2. Təbiət elmləri şöbəsinin əsas bölmələri Mənbə: 3, 4, 10, 14]	2		2
6.	Mövzu№ 6.KBT üzrə texnika , texniki elmlərə dair ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi Plan: 1. Vahid təsnifat cədvəlində Texnika. Texniki elmlər şöbəsi 2. Texnika şöbəsinin bölmələri 3.Texnika şöbəsinin xüsusi tipik bölgü cədvəli Mənbə: [3, 4, 7, 14]	2		2
7.	Mövzu№ 7. KBT üzrə kənd və meşə təsərrüfatına dair ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi Plan: 1. Vahid təsnifat cədvəlində kənd və meşə təsərrüfatı ilə bağlı ədəbiyyatın təsnifləşdirilməsi 2.Kənd və meşə təsərrüfatı şöbəsinin əsas bölmələri Mənbə: [1, 2, 9, 13]	2		2
8.	Mövzu№ 8.KBT üzrə səhiyyə , tibb elmlərinə dair ədəbiyyatın təsnifləşdirilməsi Plan: 1. Vahid təsnifat cədvəlində Səhiyyə Tibb elmləri şöbəsi 2.Səhiyyə və Tibb elmləri şöbəsinin əsas bölmələri Mənbə: [3, 4, 8, 14]	2		2
9.	Mövzu№ 9.KBT üzrə ictimai elmlərə dair ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi Plan: 1.Vahid təsnifat cədvəlində ictimai siyasi elmlərin yerləşdiyi şöbələr 2.İctimai elmlər şöbəsinin əsas bölmələri Mənbə: [3, 4, 10, 13]	2		2
10.	Mövzu№ 10.KBT üzrə humanitar elmlərə dair ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi Plan: 1. Vahid təsnifat cədvəlində humanitar elmlərin yerləşdiyi şöbələr 2. Humanitar elmlər şöbəsinin əsas bölmələri 3.Təsnifat cədvəlində “Filoloji elmlər.Bədii ədəbiyyat” bölməsi 4. Təsnifat cədvəlində incəsənət , din, fəlsəfə və psixologiyaya aid ədəbiyyatın təsnifləşdirilməsi Mənbə: [3, 4, 11, 14]	2		2
11.	Mövzu№ 11. KBT üzrə universal məzmunlu ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi	2		

	Plan: 1. Universal məzmunlu nəşrlər haqqında məlumat 2. Universal məzmunlu ədəbiyyat şöbəsinin əsas bölmələri Mənbə: [3, 4, 9, 14]		2	
12.	Mövzu № 12. Azərbaycanca tətbiq edilən təsnifat sistemləri Plan: 1. Respublikada Onluq təsnifat cədvəllərinin tətbiqi 2. KBT-nin Respublika kitabxanalarında tətbiqi Mənbə: [1, 3, 4, 12, 14]	2	2	
13.	Mövzu № 13. Sənədlərin sistemləşdirilməsinin ümumi metodikası Plan: 1. Sistemləşdirmənin məqsədi, prinsipləri və metodları 2. Sistemləşdirilmənin mərhələləri 3. Sistemləşdirmədə müəllif işarəsi cədvəlinin əhəmiyyəti Mənbə: [1, 2, 3, 4, 5, 14]	2	2	
14.	Mövzu № 14. Sistemli kataloqun təşkili Plan: 1. Sistemli kataloqun təşkilinin məqsədi və prinsipləri 2. Sistemli kataloqun təşkilinin ümumi metodikası Mənbə: [3, 4, 14, 15]	2	2	
15.	Mövzu № 15. Sənədlərin predmetləşdirilməsi Plan: 1. Predmetləşdirmə sənədlərin analitik- sintetik işlənməsi metodu kimi 2. Predmet rubrikasının dili 3. Sənədlərin predmetləşdirilməsinin ümumi metodikası Mənbə: [1, 3, 13, 14, 16]	2	2	
	Cəmi: 60	30	30	

IX. Sərbəst işin mövzuları:

1. Kitabxana –bibliografiya təsnifatı: yeniliklər və dəyişikliklər
2. Universal Onluq təsnifat (UOT) və Kitabxana Bibliografiya təsnifatlarının (KBT) köməkçi cədvəllərinin müqayisəli təhlili
3. Ranqanatan təsnifatının yaranması, inkişafı mərhələləri və quruluşu
4. Kitabxana təsnifatı nəzəriyyəsinin yaranması
5. Kitabxana kataloqlarının inkişaf formaları
6. Rusiyada elmlər təsnifatının inkişafı
7. Melvil Düininin Onluq Təsnifatı
8. Universal Onluq Təsnifat (UOT)
9. ABŞ-ın Konqres kitabxanasının təsnifatı
10. Çoxaspektli təsnifat sistemləri

11. KBT üzrə təbiət elmlərinə dair ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi
12. KBT üzrə texnika , texniki elmlərə dair ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi
13. KBT üzrə kənd və meşə təsərrüfatına dair ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi
14. KBT üzrə səhiyyə , tibb elmlərinə dair ədəbiyyatın təsnifləşdirilməsi
15. KBT üzrə ictimai elmlərə dair ədəbiyyatının sistemləşdirilməsi
16. Dilçilik, folklor və ədəbiyyatşünaslığa dair ədəbiyyatın təsnifləşdirilməsi
17. Azərbaycanda tətbiq edilən təsnifat sistemləri
18. Sənədlərin sistemləşdirilməsinin ümumi metodikası
19. Sistemləşdimədə müəllif işarəsi cədvəllərinin əhəmiyyəti
20. Müəllif işarəsi cədvəlləri və ondan istifadə qaydaları
21. Sistemli kataloqun təşkili
22. Sənədlərin predmetləşdirilməsi

X. Kollokvium 1

1. Sistemləşdirmə anlayışı, elmlər təsnifatının yaranması və inkişafı
2. Elmlər təsnifatının yaranması və inkişafı
3. Rusiyada elmlər təsnifatının inkişafı
4. Xarici ölkələrdə sənədlərin təsnifləşdirilməsi nəzəriyyəsi
5. Melvil Düininin onluq təsnifatı
6. Universal Onluq Təsnifat (UOT)
7. ABŞ-ın Konqres kitabxanasının təsnifatı
8. Rusiyada sənədlərin təsnifləşdirilməsi nəzəriyyəsi
9. Kitabxana Biblioqrafiya Təsnifatı (KBT)
10. KBT üzrə texnika , texniki elmlərə dair ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi
11. Vahid təsnifat cədvəlində Texnika. Texniki elmlər şöbəsi
12. KBT üzrə kənd meşə təsərrüfatına dair ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi

Kollokvium 2

1. KBT üzrə ictimai elmlərə dair ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi
2. KBT üzrə humanitar elmlərə dair ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi
3. Təsnifat cədvəlində “Filoloji elmlər.Bədii ədəbiyyat” bölməsi
4. Təsnifat cədvəlində incəsənət , din, fəlsəfə və psixologiyaya aid ədəbiyyatın təsnifləşdirilməsi
5. KBT üzrə universal məzmunlu ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi
6. Azərbaycanda tətbiq edilən təsnifat sistemləri
7. Respublikada Onluq təsnifat cədvəllərinin tətbiqi
8. KBT-nın Respublika kitabxanalarında tətbiqi
9. Sənədlərin sistemləşdirilməsinin ümumi metodikası

10. Sistemləşdirilmənin mərhələləri
11. Sistemləşdimədə müəllif işarəsi cədvəllərinin əhəmiyyəti
12. Sistemli kataloqun təşkili

XI. İmtahan sualları:

1. Sistemləşdirmə anlayışı, elmlər təsnifatının yaranması və inkişafı
2. Elmlər təsnifatının yaranması və inkişafı
3. Rusiyada elmlər təsnifatının inkişafı
4. Xarici ölkələrdə sənədlərin təsnifləşdirilməsi nəzəriyyəsi
5. Melvil Düininin onluq təsnifatı
6. Universal Onluq Təsnifat (UOT)
- 7 ABŞ-ın Konqres kitabxanasının təsnifatı
- 8 .Çoxaspektli təsnifat sistemləri
9. Rusiyada sənədlərin təsnifləşdirilməsi nəzəriyyəsi
10. XV-XIX əsrlərdə Rusiyada kitabxana təsnifatı
- 11.Kitabxana Biblioqrafiya Təsnifatı (KBT)
12. KBT üzrə texnika , texniki elmlərə dair ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi
13. Vahid təsnifat cədvəlində Texnika. Texniki elmlər şöbəsi
14. Texnika şöbəsinin bölmələri
- 15.Texnika şöbəsinin xüsusi tipik bölgü cədvəli
- 16 . KBT üzrə kənd meşə təsərrüfatına dair ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi
17. Vahid təsnifat cədvəlində kənd və meşə təsərrüfatı ilə bağlı ədəbiyyatın təsnifləşdirilməsi
18. Kənd və meşə təsərrüfatı şöbəsinin əsas bölmələri
19. KBT üzrə səhiyyə, tibb elmlərinə dair ədəbiyyatın təsnifləşdirilməsi
20. Vahid təsnifat cədvəlində Səhiyyə Tibb elmləri şöbəsi
21. Səhiyyə və Tibb elmləri şöbəsinin əsas bölmələri
22. KBT üzrə ictimai elmlərə dair ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi
23. Vahid təsnifat cədvəlində ictimai siyasi elmlərin yerləşdiyi şöbələr
24. KBT üzrə humanitar elmlərə dair ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi
25. Vahid təsnifat cədvəlində humanitar elmlərin yerləşdiyi şöbələr
- 26.Təsnifat cədvəlində “Filoloji elmlər.Bədii ədəbiyyat” bölməsi
27. Təsnifat cədvəlində incəsənət , din, fəlsəfə və psixologiyaya aid ədəbiyyatın təsnifləşdirilməsi
28. KBT üzrə universal məzmunlu ədəbiyyatın sistemləşdirilməsi
29. Universal məzmunlu ədəbiyyat şöbəsinin əsas bölmələri
30. Azərbaycanda tətbiq edilən təsnifat sistemləri
31. Respublikada Onluq təsnifat cədvəllərinin tətbiqi
- 32.KBT-nın Respublika kitabxanalarında tətbiqi

33. Sənədlərin sistemləşdirilməsinin ümumi metodikası
34. Sistemləşdirmənin məqsədi və prinsipləri
35. Sistemləşdirilmənin mərhələləri
36. Sistemləşdirmədə müəllif işarəsi cədvəllərinin əhəmiyyəti
37. Müəllif işarəsi cədvəlləri və ondan istifadə qaydası
38. Sistemli kataloqun təşkilinin məqsədi və prinsipləri
39. Sənədlərin predmetləşdirilməsi
40. Predmetləşdirmə sənədlərin analitik- sintetik işlənməsi metodu kimi

XII. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr “Sənədlərin bibliografik təsviri və təsnifləşdirilməsi” kursundan müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqqında fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdır. Tələbələr sənədlərin təsviri sahəsində bilik və bacarıq vərdişlərinə yiyələnməli, təsnifat cədvəllərindən istifadə qaydalarını öyrənməlidirlər.

“Sənədlərin bibliografik təsviri və təsnifləşdirilməsi” fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

- Mühazirə mətninin hazırlanması,
- referat işləri,
- imtahan sualları,
- fərdi tapşırıqlar,

Öyrənməni tanımaq üçün:

- “Sənədlərin bibliografik təsviri və təsnifləşdirilməsi ” fənninin istiqamət və problemləri
- “Sənədlərin bibliografik təsviri və təsnifləşdirilməsi ” fənninin öyrənilməsində kitabxanaçılığın yeri, rolu və mövqeyi
- “Sənədlərin bibliografik təsviri və təsnifləşdirilməsi ” fənninin digər elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

“Sənədlərin bibliografik təsviri və təsnifləşdirilməsi” fənninin sillabusu “Kitabxana informasiya təminatı” ixtisasının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus «İqtisadiyyat və idarəetmə» FBK-da müzakirə edilərək, bəyənilmişdir. **(06 fevral 2020-ci il, protokol N 06)**

Fənn müəllimi:

V. Məmmədova

FBK sədri:

Q. Şükürova